

Deklarace
o poměru církve
k nekřesťanským náboženstvím

NOSTRA AETATE

BISKUP PAVEL, SLUŽEBNÍKŮ BOŽÍCH,
SPOLU S OTCI POSVÁTNÉHO SNĚMU
NA TRVALOU PAMÁTKU

PŘEDMLUVA

1 V naší době se lidstvo stále více sjednocuje a přibývá vzájemných vztahů mezi různými národy. Církev proto pozorněji uvažuje o tom, jaký je její vztah k nekřesťanským náboženstvím. V souvislosti se svým úkolem podporovat jednotu a lásku mezi lidmi a také mezi národy zaměřuje pozornost především na to, co mají lidé společného a co je vede k vzájemné pospolitosti.

Všechny národy tvoří přece jedno společenství, mají jeden původ, protože Bůh dal všemu lidstvu přebývat na celém povrchu země. (1)((1/Srov. Sk 17,26.)) Mají také jeden poslední cíl, Boha. Jeho prozřetelnost, projevy jeho dobroty a spasitelné úmysly se vztahují na všechny lidi, (2)((2/Srov. Mdr 8,1; Sk 14,17; Řím 2,6-7; Tim 2,4.)) dokud vyvolení nebudou sjednoceni ve Svatém městě, které bude osvěcovat Boží sláva a kde budou národy chodit v jeho světle. (3)((3/Srov. Zj 21,23-24.))

Lidé čekají od různých náboženství odpověď na skryté záhady lidského bytí, které jako dříve, tak i dnes lidi do hloubi srdce znepokojují: Co je člověk? Jaký je smysl a cíl našeho života? Co je dobro, co je hřích? Jaký je původ a cíl utrpení? Jak se dosáhne pravého štěstí? Co je smrt, soud a odplata po smrti? A konečně: Co je to poslední a nevyslovitelné tajemství, jež obklopuje naši existenci, z něhož jsme vyšli a k němuž spějeme?

RŮZNÁ NEKŘESŤANSKÁ NÁBOŽENSTVÍ

2 Od pradávna až dodnes nalézáme u různých národů jakési vnímání tajemné moci, která je přítomna v běhu věcí a v událostech lidského života, někdy i uznání nejvyššího Božství nebo i Otce. Toto vnímání a uznání proniká jejich život hlubokým náboženským smyslem. Avšak ta náboženství, která jsou spjata s pokročilou kulturou, snaží se odpovědět na tyto otázky propracovanějšími pojmy a kultivovanějším jazykem. Tak v hinduismu zkoumají lidé božské tajemství a vyjadřují je nevyčerpatelným bohatstvím mýtů a pronikavými filozofickými pokusy. Hledají osvobození od úzkostí naší existence buď v různých formách asketického života nebo v hluboké meditaci nebo v tom, že se uchylují k Bohu s láskou a důvěrou. Buddhismus ve svých rozmanitých formách uznává radikální nedostatečnost tohoto proměnlivého světa. Učí, jakou cestou mohou lidé se zbožnou a důvěřivou myslí buď dojít stavu dokonalého osvobození, anebo – ať vlastním úsilím, ať s vyšší pomocí – dospět k vrcholnému osvětlení. Takto se i ostatní náboženství, rozšířená po celém světě, snaží různými způsoby vycházet vstříc neklidu lidského srdce tím, že nabízejí cesty: nauky a životní pravidla i posvátné obřady.

Katolická církev neodmítá nic, co je v těchto náboženstvích pravdivé a svaté. S upřímnou vážností se dívá na jejich způsoby chování a života, pravidla a nauky. Ačkoli se v mnohém rozcházejí s tím, co ona věří a k věření předkládá, přece jsou nezřídka odrazem Pravdy, která osvěcuje všechny lidi. Sama však hlásá a je povinna neustále hlásat Krista, který je „cesta, pravda a život“ (Jan 14,6), v němž lidé nalézají plnost náboženského života a skrze něhož Bůh všechno smířil se sebou. (4) ((4/Srov. 2 Kor 5,18-19.))

Proto církev nabádá své věřící, aby s rozvážností a láskou, prostřednictvím dialogu a spolupráce se stoupenci jiných náboženství uznávali, chránili a podporovali duchovní a mravní dobro i společensko-kulturní hodnoty, které u nich jsou, a přitom aby svědčili o křesťanské víře a životě.

ISLÁM

3 Církev se dívá s úctou také na muslimy, kteří se klanějí jedinému Bohu, živému a o sobě jsoucím, milosrdnému a všemohoucím, stvořiteli nebe a země, (5)((5/Srov. sv. Řehoř VII., Epist. XXI, 21, Ad Anazir (Al-Násir), regem Mauritaniae, ed. E. Caspar in MGH, Ep. sel. II, 1920, I, s. 288, 11-15: PL 148, 451A.)) který promluvil k lidem. Jeho rozhodnutím, i tajemným, se snaží podrobit celou duši, jako se Bohu podrobil Abrahám, na něhož se islámská víra ráda odvolává. Ježíše sice neuznávají jako Boha, ale uctívají jako proroka, ctí jeho panenskou matku Marii a někdy ji i zbožně vzývají. Kromě toho očekávají den soudu, kdy Bůh vzkřísí všechny lidi a odplatí jim. Proto si váží mravního života a Boha uctívají zejména modlitbou, almužnami a postem.

Jelikož během staletí povstalo mezi křesťany a mohamedány nemálo rozbrojů a nepřátelství, vybízí posvátný sněm všechny, aby zapomněli na to, co bylo, aby se upřímně snažili o vzájemné porozumění a aby společně chránili a podporovali sociální spravedlnost, mravní hodnoty, mír a svobodu pro všechny lidi.

ŽIDOVSKÉ NÁBOŽENSTVÍ

4 Když posvátný sněm zkoumá tajemství církve, má na paměti svazek, kterým je lid Nového zákona duchovně spojen s Abrahámovým potomstvem.

Církev Kristova totiž uznává, že počátky její víry a jejího vyvolení sahají podle Božího tajemství spásy až k patriarchům, Mojžíšovi a prorokům. Vyznává, že všichni, kdo věří v Krista, jsou Abrahámovými dětmi podle víry, (6)((6/Srov. Gal 3,7.)) že jsou zahrnuti v povolání tohoto patriarchy a že odchod vyvoleného národa ze země otroctví je tajemným předobrazem spásy církve. Proto církev nemůže zapomenout, že obdržela zjevení Starého zákona prostřednictvím národa, s kterým Bůh ve svém nevýslovném milosrdenství uzavřel starou smlouvu. Ví, že bere sílu z kořene ušlechtilé olivy, na kterou jsou naroubovány ratolesti plané olivy, pohani. (7)((7/Srov. Řím 11,17-24.)) Církev totiž věří, že Kristus, náš pokoj, usmířil svým křížem Židy a pohany a v sobě spojil dvojí v jedno. (8)((8/Srov. Ef 2,14-16.))

Církev má vždycky před očima také slova apoštola Pavla o jeho soukmenovcích, že totiž „jim patří synovství i sláva i smlouva s Bohem, jim je svěřen zákon i bohoslužba i zaslíbení, jejich předkové jsou praotci a od nich podle lidské přirozenosti pochází i Kristus“ (Řím 9,4-5), syn Marie Panny. Připomíná si také, že z židovského národa pocházejí apoštolové, základy a sloupy církve, a většina prvních učedníků, kteří oznámili světu Kristovo evangelium.

Podle svědectví Písma svatého Jeruzalém nepoznal čas svého navštívení (9)((9/Srov. Lk 19,44.)) a velká část Židů nepřijala evangelium. Ano, nemálo se jich postavilo proti jeho šíření. (10)((10/Srov. Řím 11,28.)) Přesto podle apoštola zůstávají pro své otce milí Bohu, jehož dary a povolání jsou neodvolatelné. (11)((11/Srov. Řím 11,28-29; 2. vat. koncil, Věrouč. konst. o církvi Lumen gentium: AAS 57 (1965), 20.)) Společně s proroky a s týmž apoštolem očekává církev den, známý jen Bohu, kdy budou všechny národy vzývat Boha jedním hlasem a „sloužit mu společnou paží“ (Sof 3,9). (12)((12/Srov. Iz 66,23; Ž 65,4; Řím 11,11-32.))

Protože tedy mají křesťané a Židé tak velké společné dědictví, chce tento posvátný sněm podpořit a doporučit vzájemné poznávání a úctu. Toho lze dosáhnout především biblickými a teologickými studiemi a bratrskými rozhovory.

Třebaže židovští předáci se svými stoupenci přivodili Kristovu smrt, (13)((13/Srov. Jan 19,6.)) přece nelze to, co bylo spácháno při jeho mučení, přičítat všem Židům bez rozdílu, ani tehdejšími ani dnešními. I když je církev novým Božím lidem, přece nesmějí být Židé označováni ani za zavržené Bohem ani za prokleté, jako kdyby to vysvítalo ze svatého Písma. Proto ať si dají všichni pozor, aby při katechezi a při kázání Božího slova neučili nic, co se neshoduje s pravdou evangelia a s Kristovým duchem.

Církev, která zavrhuje veškeré pronásledování, ať jde o kohokoli, protože má na paměti společné dědictví se Židy a je vedena nikoli politickými pohnutkami, nýbrž náboženskou evangelijní láskou, želí nenávisti, pronásledování a projevů antisemitismu, jimiž se kdykoli a kdokoli obrátil proti Židům.

Ostatně Kristus, jak církev vždycky učila a učí, podstoupil dobrovolně s nesmírnou láskou utrpení a smrt za hříchy všech lidí, aby všichni dosáhli spásy. Je tedy povinností církve ve svém kázání hlásat Kristův kříž jako znamení všeobecné Boží lásky a zdroj veškeré milosti.

VŠEOBECNÉ BRATRSTVÍ VYLUČUJE DISKRIMINACI

5 Nemůžeme se však obracet v modlitbě k Bohu, Otci všech, jestliže odmítáme chovat se bratrsky k některým lidem, stvořeným podle Božího obrazu. Postoj člověka k Bohu Otci a postoj člověka k bratrským lidem tak těsně souvisí, že Písmo praví: „Kdo nemiluje, Boha nepoznal“ (1 Jan 4,8).

Tím ztrácí podklad každá teorie nebo praxe, která činí rozdíl mezi člověkem a člověkem, mezi národem a národem, pokud jde o lidskou důstojnost a z ní vyplývající práva.

Církev tedy zavrhuje jako cizí Kristovu smýšlení jakoukoli diskriminaci nebo jakékoli utiskování lidí pro jejich rasu nebo barvu pleti, sociální postavení nebo náboženství. Proto jde posvátný sněm ve stopách svatých apoštolů Petra a Pavla a snažně zapřísahá křesťany, aby „vedli mezi pohany vzorný život“ (1 Petr 2,12), a je-li možno, pokud záleží na nich, aby žili v pokoji se všemi lidmi. (14)((14/Srov. Řím 12,18.)) Tak budou opravdu dětmi svého Otce, který je v nebesích. (15) ((15/Srov. Mt 5,45.))

S tím vším vcelku i jednotlivě, co bylo stanoveno v tomto dekretu, souhlasili otcové posvátného sněmu. A my apoštolskou mocí Kristem nám svěřenou spolu se ctihodnými otci v Duchu svatém to schvalujeme, rozhodujeme a ustanovujeme, a co takto sněm ustanovil, k Boží slávě přikazujeme vyhlásit.

V Římě u svatého Petra dne 28. října 1965.

Já PAVEL, biskup katolické církve

Následují podpisy otců.

OBSAH

- 1 Předmluva
- 2 Různá nekřesťanská náboženství
- 3 Islám
- 4 Židovské náboženství
- 5 Všeobecné bratrství vylučuje diskriminaci